

**KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS
VIEŠOSIOS BIBLIOTEKOS
2026 METŲ VEIKLOS PLANAS**

Plane naudojamos santrumpos:

AD – administracija
DB – duomenų bazės
IVBRS – Išteklių valdymo ir bendrųjų reikalų skyrius
KB – kaimo bendruomenė
KM – Kupiškio muziejus
KKC – Kupiškio kultūros centras
KKPS – Kupiškio krašto pažinimo skyrius
KP – kaimo padalinys
LAS – Lankytojų aptarnavimo skyrius
LIBIS – Lietuvos integrali bibliotekų informacinė sistema
LR – Lietuvos Respublika
LŪD – Lietuvos ūkininkų draugija
MDC – mokykla-daugiafunkcis centras
MP – miesto padalinys
NBDB – Nacionalinės bibliografijos duomenų bankas
NVŠ – neformalus vaikų švietimas
P – padalinys
PĮ – programinė įranga
SAP – Skaitytojų aptarnavimo punktas
SVB – savivaldybės viešosios bibliotekos
TAU – Trečiojo amžiaus universitetas
VB – viešoji biblioteka
VE – Vaikų erdvė
VIP – vieša interneto prieiga

Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos 2026 metų veiklos planą, pagal Viešosios bibliotekos skyrių ir padalinių/skaitytojų aptarnavimo punktų metų veiklos planus, parengė:

Jolanta VOSYLIENĖ

Kupiškio viešosios bibliotekos metodininkė, tel. 0 459 35470, el. paštas jolantav8@gmail.com

<http://kupiskiovb.lt/>

Kupiškis
2025 metai

KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS VIEŠOSIOS BIBLIOTEKOS 2026 METŲ VEIKLOS PLANAS

1. Aplinkos ir išteklių analizė

1.1. Išorės veiksniai

1.1.1. Politiniai ir teisiniai veiksniai.

Pagrindinis bibliotekų veiklą reglamentuojantis dokumentas – Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymas, patvirtintas 1995 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. I-920 (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais).

Kupiškio rajono savivaldybės dokumentas, kuriame numatytos bibliotekos veiklos kryptys: „Kupiškio rajono savivaldybės 2025–2027 m. strateginis veiklos planas“, patvirtintas 2025 m. vasario 20 d. sprendimu Nr. TS-30.

Darbo santykius sąlygoja nuo 2017 m. liepos 1 d. įsigaliojęs Lietuvos Respublikos Darbo kodeksas.

Visi minėti teisės dokumentai daro ir darys įtaką bibliotekų strateginiams tikslams ir veiklos kryptims bei turiniui.

1.1.2. Ekonominiai veiksniai.

Bibliotekos finansavimo pagrindas – asignavimai iš biudžeto (valstybės ir steigėjo), projektų lėšos, fizinių ir juridinių asmenų parama bei lėšos už mokamas paslaugas.

Bibliotekų veiklos efektyvumas didžiaja dalimi priklauso nuo savivaldybės biudžeto skiriamų asignavimų. Kultūros ministerija skiria lėšas naujiems dokumentams.

Brangsta informacijos ištekliai, patalpų eksploatacijos, interneto ryšio, kitos bibliotekos naudojamos paslaugos.

Papildomo finansavimo paieškos, dalyvavimas projektuose ir gaunama parama knygomis neišsprendžia fondų atnaujinimo problemos.

1.1.3. Socialiniai veiksniai, kurie daro įtaką bibliotekų veiklai:

- Neigiami demografiniai pokyčiai: Kupiškio rajono gyventojų mažėjimas (2025-01-01 – 15482 gyventojai), spartėja gyventojų senėjimo procesas, mažėja gimstamumas ir mokinių skaičius, reorganizuojamos mokyklos.

- Didelis nedarbas ir emigracija, didėja socialiai pažeidžiamų bendruomenės narių skaičius.

- Skaitymas užleidžia savo pozicijas kitiems informacijos gavimo bei laisvalaikio praleidimo būdams ir priemonėms – žmonės vis daugiau laiko praleidžia naršydami internete bei bendraudami socialiniuose tinkluose.

- Po viešosios bibliotekos rekonstrukcijos tapo prieinamos paslaugos neįgaliesiems: automatinės durys, įrengtas liftas, tualetai neįgaliesiems.

- Bibliotekoje vykdoma knygnešystės paslauga, bibliotekininkų pagalba pasiekiamos tos vartotojų grupės, kurios pačios negali lankytis bibliotekoje. Palaikomi glaudūs ryšiai su socialinėmis ir globos įstaigomis. Bendradarbiaujant su Lietuvos audiosensorine biblioteka aptarnaujami rajono aklieji ir silpnaregiai, teikiama audio knygų išdavimo paslauga.

- Prie viešosios bibliotekos įrengti knygomatai ir knygų gražinimo įrenginys, kur galima pasiimti ir gražinti knygas bibliotekos nedarbo metu. Prie Subačiaus miesto padalinio – knygų gražinimo dėžė.

- Nedideli bibliotekinių atlyginimų įtakoja kvalifikuotų ir motyvuotų specialistų stoką. Bibliotekinių specialybės išsilavinimą turinčių darbuotojų skaičius mažėja, jie sensta, išeina iš darbo – susiduriama su kvalifikuoto personalo atnaujinimo problema.

1.1.4. Technologiniai veiksniai.

Atnaujinta visa vartotojams skirta viešos interneto prieigos infrastruktūra viešojoje bibliotekoje, jos padaliniuose ir skaitytojų aptarnavimo punktuose. Visose bibliotekose teikiamos dokumentų kopijavimo, spausdinimo, skenavimo paslaugos.

Kupiškio viešojoje bibliotekoje kompiuterizuoti pagrindiniai bibliotekiniai procesai: dokumentų tvarkymas, elektroninio katalogo kūrimas, skaitytojų aptarnavimas, statistika ir kt. Rekataloguoti (į el. katalogą įtraukti) visi knygų fondai. LIBIS Skaitytojų aptarnavimo posistemė įdiegta visuose padaliniuose ir skaitytojų aptarnavimo punktuose.

Bibliotekos darbuotojai nuolat tobulina ir kelia profesinę kvalifikaciją. Bibliotekaininkai įsisavina naujus aktyvius ir nuotolinio mokymosi/mokymo metodus. Gyventojai turi galimybę mokytis skaitmeninio ir medijų informacinio raštingumo, naudotis internetu savišvietai, mokymuisi, laisvalaikio praleidimui. Vaikams siūlomi robotikos užsiėmimai, knygomas „Draugoteka“.

1.2. Vidaus veiksniai (bibliotekos ištekliai)

1.2.1. Teisinė bazė.

Kupiškio rajono savivaldybės viešoji biblioteka (VB) – savivaldybės biudžetinė įstaiga, juridinio asmens kodas 190101434. Bibliotekos veiklą reglamentuoja Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymas, kiti LR teisės aktai, Kupiškio rajono savivaldybės tarybos sprendimai, mero potvarkiai, savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymai, bibliotekos direktoriaus įsakymai, Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos nuostatai (patvirtinti Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2024 m. birželio 27 d. sprendimu Nr. TS-192), Naudojimosi Kupiškio rajono savivaldybės viešąja biblioteka taisyklės (patvirtintos Kupiškio VB direktoriaus 2024 m. liepos 18 d. įsakymu ĮV-111).

Darbo tvarką reglamentuoja Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos vidaus darbo tvarkos taisyklės (patvirtintos VB direktoriaus 2022 m. liepos 12 d. įsakymu Nr. ĮV-66), bibliotekos skyrių ir padalinių nuostatai, darbuotojų pareigybių aprašymai. Biblioteka vykdo reikalavimus, nustatytus bibliotekų veiklą reglamentuojančiuose standartuose ir kituose dokumentuose. Atskiroms veiklos sritims parengti tvarkos aprašai ir nuostatai: „Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos dokumentų fondo apskaitos tvarkos aprašas“ (patvirtintas VB direktoriaus 2011 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. ĮV-77), Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos skaitmeninio tvarkos aprašas“ ir „Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos skaitmeninės kolekcijos nuostatai“ (patvirtinti 2016 m. balandžio 1 d. VB direktoriaus įsakymu Nr. ĮV-24), „Rankraštinių dokumentų tvarkymo ir apsaugos nuostatai“ (patvirtinti 2018 m. balandžio 9 d. VB direktoriaus įsakymu Nr. ĮV-45) ir kt.

Viešieji pirkimai vykdomi pagal Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos supaprastintas viešųjų pirkimų taisykles, nuo 2017 m. liepos 1 d. vadovaujamosi Lietuvos Respublikos Viešųjų pirkimų įstatymu (VPI) ir Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašu. Viešųjų pirkimų organizavimo tvarka ir kiti viešųjų pirkimų dokumentai skelbiami svetainėje www.kupiskiovb.lt ir Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje (CVP IS).

1.2.2. Organizacinė struktūra.

2025 m. Kupiškio rajono savivaldybės viešųjų bibliotekų sistemą (SVB) sudarė: Kupiškio viešoji biblioteka, 1 miesto padalinys (Subačiaus), 8 kaimo padaliniai (Adomynės, Alizavos, Antašavos, Noriūnų, Salamiesčio, Skapiškio, Šepetos, Šimonių) ir 7 skaitytojų aptarnavimo punktai (Juodpėnų, Laičių, Lukonių, Naivių, Palėvenėlės, Rudilių, Virbališkių).

Viešojoje bibliotekoje yra 3 skyriai: Lankytojų aptarnavimo skyrius, Kupiškio krašto pažinimo skyrius, Išteklų valdymo ir bendrųjų reikalų skyrius. Administracijai priklauso direktorius, direktoriaus pavaduotojas kultūrai, metodininkas ir raštvedė.

Biblioteka buhalterijos neturi, šią funkciją atlieka Kupiškio rajono savivaldybės įstaigų buhalterinės apskaitos tarnyba.

1.2.3. Žmogiškieji ištekliai.

Kupiškio viešosios bibliotekos pareigybių sąrašas: SVB – 44,75 etato: kultūros ir meno darbuotojai – 35, kiti darbuotojai – 9,75.

Kvalifikaciją per metus kėlė 36 bibliotekos darbuotojai (80 %): 35 bibliotekininkai ir 1 kvalifikuotas specialistas.

Bibliotekininkų kvalifikacijos kėlimo priemonės finansuojamos iš Lietuvos kultūros tarybos projektų, kuriuos įgyvendina Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka ir apskričių viešosios bibliotekos. Darbuotojai vyko tobulintis į LNB, Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešąją biblioteką, Rokiškio Juozo Keliuočio viešąją biblioteką, Panevėžio Elenos Mezginaitės viešąją biblioteką, mokėsi nuotoliniu būdu. Keturi darbuotojai dalyvavo keturiuose darbo stebėjimo vizituose užsienio bibliotekose: Kroatijoje (1), Norvegijoje (1), Vokietijoje (1), Čekijoje (1).

1.2.4. Planavimo sistema.

Kupiškio rajono viešųjų bibliotekų veiklos gairės apibrėžtos Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos 2024–2026 m. strateginiame plane. VB skyriai ir padaliniai iki gruodžio 15 d. sudaro ateinančių metų veiklos planus, kurių pagrindu parengiamas Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos metų veiklos planas. Sudaromos mėnesio veiklos programos (renginių planai), kurios pateikiamos savivaldybės Kultūros, švietimo ir sporto skyriui, skelbiamos tinklapiuose www.kupiskiovb.lt ir www.kupiskis.lt.

1.2.5. Finansiniai ištekliai.

Pagrindinę bibliotekos finansinių išteklių dalį sudaro savivaldybės biudžeto asignavimai (darbuotojų atlyginimams, periodikos prenumeratai, kvalifikacijos kėlimui, komunalinėms paslaugoms ir kt.). Dokumentų įsigijimui lėšų skiria Kultūros ministerija. Papildomų lėšų biblioteka gauna už mokamas paslaugas, iš projektų, kuriuos teikia Lietuvos kultūros tarybos ir kitoms programoms, teikdama paraiškas Kupiškio rajono savivaldybei.

Finansiniai bibliotekos ištekliai negali patenkinti augančių bibliotekos poreikių, todėl prognozuojamas lėšų stygius naujoms, inovatyvioms bibliotekos funkcijoms vykdyti.

1.2.6. Apskaitos tinkamumas.

Biblioteka valdomo turto ir finansinių išteklių apskaitą organizuoja vadovaudamasi reglamentuojančiais teisės aktais: Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais (VSAFAS), Lietuvos Respublikos (LR) buhalterinės apskaitos įstatymu, LR viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu, LR biudžetinių įstaigų įstatymu ir kitais reglamentuojančiais teisės aktais.

1.2.7. Atskaitomybės ir vidaus darbo kontrolės sistema.

Skyrių vedėjai ir padalinių bei skaitytojų aptarnavimo punktų darbuotojai iki sausio 10 d. parengia ir Kupiškio viešosios bibliotekos metodininkui pateikia statistinę Lietuvos Respublikos kultūros ministro patvirtintos formos ataskaitą (forma 1 Biblioteka metinė) ir tekstinę metų veiklos ataskaitą. Metodininkas iki sausio 19 d. reikiamus duomenis suveda į LIBIS Bibliotekų statistikos modulį. Metodininkas kartu su skyrių vedėjais rašo rajono savivaldybės viešųjų bibliotekų ataskaitą. Ši ataskaita skelbiama bibliotekos interneto svetainėje www.kupiskiovb.lt. Viešosios bibliotekos direktorius rajono savivaldybės tarybai pateikia įstaigos metų veiklos ataskaitą, kuriai pritariama Kupiškio rajono savivaldybės tarybos posėdžio metu.

Kas mėnesį skyrių vedėjai ir padalinių bei skaitytojų aptarnavimo punktų darbuotojai pateikia informaciją: vartotojų, lankytojų ir dokumentų išduoties rodiklius, gyventojų skaitmeninio raštingumo konsultavimo ir mokymų, medijų ir informacinio raštingumo (MIRKT) mokymų, renginių apskaitos, socialinių tinklų naudojimo rodiklius. Pagal poreikį organizuojami VB ir padalinių bei skaitytojų aptarnavimo punktų darbuotojų kontaktiniai pasitarimai, kuriuose aptariami darbo rezultatai, veiklos naujovės, perspektyvos ir problemos. Pirmadieniais direktorius rengia pasitarimus, kuriuose dalyvauja direktoriaus pavaduotojas kultūrai, VB skyrių vedėjai, metodininkas, kiti už atitinkamas veiklas atsakingi darbuotojai. Vidaus darbo kontrolės sistema aptarta Vidaus darbo tvarkos taisyklėse.

Kultūros ministerijos Informacinės visuomenės plėtros skyriui pateikiama metinė ataskaita apie dokumentams įsigyti gautų lėšų panaudojimą. Už projektų lėšas, gautas iš Kultūros rėmimo fondo, atsiskaitoma Lietuvos kultūros tarybai.

1.2.8. Informacinės ir komunikavimo sistemos.

Bibliotekoje įdiegtas kompiuterių tinklas, visų darbuotojų darbo vietos kompiuterizuotos, su interneto prieiga. Bibliotekinių procesų automatizavimui naudojama Lietuvos integrali bibliotekų informacinė sistema (LIBIS), kuriamos ir teikiamos elektroninės paslaugos. Vidaus ir išorės komunikacijos funkcijų vykdymui, bibliotekos veiklų viešinimui naudojamas bibliotekos tinklapis www.kupiskiovb.lt. Viešoji biblioteka, visi jos padaliniai ir skaitytojų aptarnavimo punktai turi susikūrę socialinių tinklų „Facebook“ paskyras, viešoji biblioteka – „Instagram“ ir „Youtube“ kanalą.

Gaunami ir siunčiami dokumentai nuo 2019 m. kovo mėnesio tvarkomi naudojant dokumentų valdymo sistemą „Kontora“.

1.2.9. Materialinė bazė.

Kupiškio viešajai bibliotekai nuosavybės teise priklauso rekonstruotas pastatas (unikalus Nr. 5790-1000-5011, plotas 1440 kv. m, Lauryno Stuokos-Gucevičiaus a. 3A, Kupiškis) ir 250 kv. m patalpos buvusią kareivinių pastatą, Gedimino g. 53B, Kupiškyje.

Bibliotekos materialinę bazę taip pat sudaro: dokumentų fondai, bibliotekinė ir kompiuterinė įranga bei jų tinklai, programinė įranga, baldai, meno kūriniai, automobilis.

2. Vizija ir misija

2.1. Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos vizija – naujai atgimusi ir autentiškumą išlaikiusi, moderni, tradicines ir inovatyvias paslaugas teikianti biblioteka, patraukli vieta informaciniais, bendravimo ir kultūriniais, edukaciniais bendruomenės poreikiams tenkinti.

2.2. Misija – kaupti, saugoti ir skleisti įvairiuose dokumentuose ir interneto tinkluose užfiksuotas žinias ir informaciją, prisidėti prie žinių visuomenės kūrimo, krašto pažinimo, skatinant bendruomenės narių nuolatinį mokymąsi, kultūrinę veiklą ir kūrybiškumą.

3. Pagrindiniai Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos strateginiai tikslai

Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos 2024–2026 metų strateginiame plane patvirtintame Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos direktoriaus 2024 m. vasario 13 d. sprendimu Nr. IV-22, numatyta prioritėtinė veiklos kryptis – bibliotekos paslaugų kokybės, pakankamumo ir patrauklumo gerinimas. Išskirti du pagrindiniai tikslai:

3.1. Plėtoti modernias ir patrauklias bendruomenės informacijos, mokymo, kultūros ir laisvalaikio paslaugas.

3.1.1. Kaupti, tvarkyti, saugoti universalų – rašytinių, garsinių, regimųjų, elektroninių – dokumentų fondą, atitinkantį bendruomenės poreikius ir užtikrinti prieigą;

3.1.2. Užtikrinti Kupiškio krašto dokumentinio kultūros paveldo kaupimą, saugojimą, aktualinimą ir sklaidą;

3.1.3. Skatinti informacinės visuomenės plėtrą;

3.1.4. Gerinti gyventojų kultūrinį raštingumą, formuoti teigiamą požiūrį į skaitymą, didinti kultūrinių renginių prieinamumą bendruomenei;

3.1.5. Užtikrinti bibliotekos paslaugų, atitinkančių bendruomenės poreikius ir prioritetus, kokybę ir prieinamumą.

3.2. Formuoti teigiamą bibliotekos ir bibliotekininkų įvaizdį, skatinantį vartotojų pasitikėjimą bei pasirinkimą naudotis bibliotekos teikiamomis paslaugomis:

3.2.1. Vykdyti bibliotekos atstovavimo, rinkodaros ir viešųjų ryšių veiklą;

3.2.2. Siekti aukštos bibliotekos organizacinės kultūros ir efektyvaus valdymo, paremto veiklos stebėseną, analizę, priežiūrą ir poveikio vertinimą;

3.2.3. Skatinti ir ugdyti darbuotojų profesionalumą bei darbo motyvaciją, stiprinti kompetenciją bibliotekinės veiklos kokybės, kalbos kultūros, psichologijos, informacinių technologijų, vartotojų mokymo bei konsultavimo srityse;

3.2.4. Gerinti bibliotekų materialinę būklę.

Metų veiklos plano priedai:

1 priedas. Vertinimo kriterijų (rodiklių) suvestinė 2026 metams.

2 priedas. 2026 metų veiklos kalendorinis planas.